

Op vrijdag 7 januari werd de overvalploeg voor de derde maal opgetrommeld – de bedoeling was de actie zaterdagochtend kort na vijf uur uit te voeren. Die vrijdag reisde van der Veen verscheidene plaatsen in Noord-Holland af om ergens een vrachtauto te vinden. Hij vond er tenslotte een in een garage te Amsterdam. Die vorderde hij met nagemaakte papieren, maar toen de auto zich in beweging moest zetten, bleef hij staan – van der Veen veronderstelde later dat de eigenaren die met de mogelijkheid van vordering rekening gehouden hadden, de wagen onklaar hadden gemaakt. Opnieuw met nagemaakte papieren vorderde hij nu twee monteurs. Die begonnen te werken. Tot middernacht bleef van der Veen in de garage, vervolgens ging hij naar de woning waar de overvalploeg bijeen was om iedereen nog eens te zeggen wat zijn taak zou zijn, daarna ging hij samen met twee medewerkers de auto ophalen. Om half vijf was hij weer in de garage. De auto werd daar naar buiten geduwd. Net op dat moment verscheen de *Sicherheitspolizei* die wellicht door een ‘foute’ overbuurman gealarmeerd was. Er ontstond een schietpartij – van der Veen en een van zijn medewerkers wisten in het pikdonker te ontkomen, van der Veen doordat hij langs een buitenmuur op het dak van de garage geklommen was. Enige tijd later kon hij, zonder ontdekt te worden, zijn onderduikadres bereiken.

De vierde poging om het Huis van Bewaring binnen te komen werd beraamd voor de nacht van zaterdag 22 op zondag 23 januari. Nu was een bruikbare auto beschikbaar, maar op donderdag de 20ste werd aan van der Veen door een van zijn relaties bij de Amsterdamse recherche meegedeeld dat een van de twee monteurs die bij de vorige poging gearresteerd waren, op een hem voorgelegde foto van der Veen herkend had. Er waren bovendien aanwijzingen dat de *Sicherheitspolizei* van de plannen afwist – uitstellen dus. Van der Veen tilde daar zwaar aan: vijftien ‘zware gevallen’ die hij had willen bevrijden, waren naar het concentratiekamp Vught overgebracht – zijns inziens onderstreepte dat opnieuw, hoeveel risico men nam indien men naliet, de overige ‘zware gevallen’ uit het Huis van Bewaring te halen. Het besluit tot het uitstel was, zo zei hij in de vergadering van de Raad van Verzet die op 27 januari gehouden werd, een ‘moeilijke en zware beslissing’ geweest. Maar zijn medeleden van de Raad hadden, met uitzondering van Gerben Wagenaar, niet veel vertrouwen meer in de operatie. Vier keer gepoogd, vier keer niet doorgegaan – kon men het plan dan niet beter opgeven? Genotuleerd werd: ‘Onderneming niet herhalen. Nogmaals: jammer dat een zo goed opgezette operatie door onvoorziene omstandigheden is mislukt.’¹

Van der Veen zette door.

¹ A.v., 27 jan. 1944 (a.v.).